

עין משפט
נר מצוה

צ:

השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא

מסורת הש"ס

(א) מסדרין טו. (ב) ומוספין
דנלאים פיהו. (ג) מסדרין
סה. (ד) ונדרים סה.
(ה) ומסדרין על. משמע
שלא היה כהן.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ריש לקיש
ובי' נפקא ליה לרש
לקיש:

גליון הש"ס

גמ' בקא מיהא רבי יוחנן
מריבוי סיבאי. מריבוי
פיט דתחומות אימא שפאל
קן ריב לרשב"י ומשני לו
כאלהי. מריבוי משום לא
לרבי יוחנן:

מוסף רש"י

חסמה בקול. למד דש
וכדוה לאכלא חסמה
בקול. ומנהוין סה.
והנהיגה בקול. מנהיג
כנלאים. מריבוי משום לא
מחריב פטור וכתמוז וכו'.

ממנחין יסוון. ומסרסין אותם ואח"כ מחזירין לבעלים ומאהבת בעליו ישראל גונבו הנכרי שהוא מכירו ומסרסו כדי שיהא יפה לחרישה: ויודבנון. ולא יהנה ישראל בעבירה. הוא עשה כדי שיהא יפה לתרום לפיכך יקנסוהו שלא יחרוש בו. אלמא בחסור ללאו נמי חסירה אמירה לנכרי: בני מערבא. דשלחו ליה לנזבא דשמואל הכי: סבירא לכו כרבי חזקא. כנסהדרין בפרק ד' מיתות לקרס: משום לפני עור לא פתן מעשול. אכל דנכר שאין הנכרי מחזה עליו אימא לך שרי: לנשיטא. שלא יועיל סירוסן להעלות דמיתין אכל לחרישה לא שדמיתין יקריין משום סירוסין: דין שקנסה עליהן מריבא. דלא טרח כולי האי אלא שיחרוש בו והא לא תקיים מחשבתו: כלאר דמי. ודיו אס מכרו לו: מחלפו אהדרי. שוריים שלהן שנגטו נכרים מכריהם וסרסו: ושכ לה קוז כפיס. ואינה יכולה לאכול מן הדישה: פטור. מלוה ליתעל או אין מלוה ליתעל: הרבין לה ארי. ולאחמיה אינה אוכלת: קטנליא. על שנק והכנהמה המלכת על גבוי ואינה רואה את הדישה מי קרינא ביה בדישו או לא: פטור מהא. ממנוחא: מדא. מהך בעיא: בעל הפרה. שהשכיר פתחו לדוש זה: פטור עמיר. קשין של שנולו שדושו והוה כפורס קטנליא ומיפשוט מינה דשרי: מעיקרא. די שמתלא כריסה קשים קודם שמתכס לרישה: מבחון. קודם שתיכנס לדוש: מניס אביך. כהן היה: לפדול בין הקדש. בתיבה כתיב משמע די שדע להבחין בין עבודה קדושה למחוללת ואי שמי ועיל מ"מ שיכור הוא ולא ידע להנדייל: הווסס את הפרה. ולא הענייה על: הדישה וחבירו דש זה: וכן סמונו. שור וחמור לקרון וגא חבירו והנהיג. פטור הראשון ואינו חייב אלא הדש דלא מדוש בחסימה קאמר רחמנא (נדרים כה) וגבי כלאים נמי לא תחרוש כתיב (סס כג) ואינו לוקא אלא זה המנהיג: חסמה בקול. כשהיתה שוחה לאכול היה גוער בה: והנהיגה בקול. ככלאים ואינו אוחז במדעת: הויא מעשה. והוה ליה לאו שיש בו מעשה ולוקין עליו: (א)

מחלפי אהרדי. שלא מדעתן היו מסרסין אותן ומ"מ היו מחליפין שמה לא יאמינו העולם שהיה שלא מדעתם או משום שלא יאמרו אחרים לנכרי לעשות כן ויאמרו שלא מדעתם עשו: ישב זה קוין בפיה פהו. וא"ת הא אמרין לקמן לא מדוש בחסימה וי"ל דה"מ כהא שמשך בחון כדי שלא תאכל אכל כהא שישב לה מאליו בעי ללמנה היו מחלמה: רבי ארי מבחון. אמ"ל ישב לה קון אקור לפי שחסימה גופה אכל ארי שהיה רחוק ממנה לא היו חסימה ואמ"ל דארי נמי היו חסימה היינו משום דמפתח הארי אינה אוכלת אפילו היא רעינה הרבה אכל צעמד צנה בחון אינה נחסמת לה קי: עמד בנה מבחון פהו. את ספרים דגרסי העמיד ואפילו הכי לא פריך חסימה מעלייתא היא משום דאינה מנחת כל קן מלאכול בשבילו כמו מפתח הארי כדפרישית: רבי יוחנן אמר חייב עקיפת שפתיו היו בעשה. מיתה דכפ' ג' דשנועות (דף כה). אמר רבי יוחנן אומר היה רבי יהודה משום ר' יוסי הגלילי כל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו חוץ מנשבע ומימר ומקלל חבירו נשם והלא רבי יוחנן גופיה קאמר הכא דעקימת שפתיו היו מעשה א"כ נשבע ומימר ומקלל חבירו נשם אמאי ממשיך אותן לאו שאין בו מעשה וי"ל דלא קאמר רבי יוחנן דעקימת פיו היו מעשה אלא הכא משום דבדיבוריה קעביד מעשה שהולכת והשה בלא אפילה כדאמרין גרס תמורה (דף ג). אהיה דחון מנשבע ומימר ומקלל חבירו אמר ליה רבי יוחנן למנא לא מיתני מימר דבדיבוריה קעביד מעשה ולהכי פריך הכא ר"י לריש לקיש ממימר דחשיב מעשה משום דבדיבוריה קעביד מעשה אכל נשבע על עביד בדיבוריה מעשה כדמוקי לה התם כאלמתי ולא אכלתי וא"ת דכסוף פרק ד' מיתות (וטהדרין דף סה). ושם ד"ה הוילי קאמר ר' יוחנן דעקימת שפתיו דמגדף לא היו מעשה משום דישנו בלז ופריך והתניא ילאו עדים זוממים שאין בהן מעשה ומשני אלא שאני מגדף הוילי ישנו בקול ופריך וקול לר' יוחנן לאו מעשה הוא והא חסמה בקול לרבי יוחנן חייב ומשני שאני עדים זוממים דישנו בראייה והשתא היכי פריך מחסמה בקול אמגדף דלא עביד מעשה הוילי ישנו בקול לר' יוחנן וקול לר' יוחנן עדים זוממים בראייה אכל מגדף היו טעמא דלא חשיב מעשה הוילי ישנו בקול דלא עביד בדיבוריה מעשה ואין לרין מו לטעמא שכן ישנו בלז והיינו טעמא נמי דמסית ומדיה ומקלא אביו דממעטו להו בת"כ מועשה דהתם אינו לא בלז ולא בראייה אלא על כרחן משום דישנו בקול ואע"ג דכפ"ק דכריתות (דף ד). לא קאמר טעם דמגדף דישנו בקול אלא קאמר מגדף ישנו עדים זוממים ישנו בראייה אסוגיא דכסהדרין סמוך ובקונטרס גרים שאני עדים זוממים הוילי ישנו בקול וישנו בקול דהוילי ישנו בקול היה ליה למיהדר לטעמא קמא ולמימר שאני מגדף הוילי ישנו בלז ואין נראה דלמסקנא נמי לא פטר טעמא דהוילי ישנו בקול לענין מגדף ומסית ומדיה כדפרישין בדיבוריהו לא מחשבדי מעשה: ריש לקיש אמר פטור עקיפת שפתיו לא היו בעשה. ואם חלמך והא גריש אלו הן הלוקין (מכות דף יג). אמרין הא דבעינן לאו שיש בו מעשה מלאו חסמה משום דמסין ליה ארבעים יטע לא יוסף וחסמה יש בה מעשה והשתא לריש לקיש דחסמה בקול לית בה מעשה יומא דלקי וילף כטולהו דלקי אלאו שאין בו מעשה ואמאי פטור הכא בחסימה גופה כי אין בה מעשה ויש לומר דסבר ריש לקיש דעיקר קרא לא איירי אלא כהתם חסימה דאית בה מעשה אי נמי נפקא (א) לריש לקיש כאידך שניא דמכות (סס) דריש מלעשות דאין לוקין אלא בלאו שיש בו מעשה ואם חלמך דכאלו הן הלוקין (סס טו). פליג רבי יוחנן וריש לקיש בשנוטה שאוכל ככר זו הייס ועבר הייס ולא אכלה דר' יוחנן פטור ליה משום לאו שאין בו מעשה ור"ל פטר ליה משום התרחת ספק אכל לאו שאין בו מעשה לוקין עליו וליכא למימר דאליבא דר' יהודה קאמר וליה לא סבירא ליה כדמשמע בנה פטר דלגייה אמילתא דר' יהודה דלמך גאין לו תומרידו ממנו דבר בקר בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו דדיק ר' יוחנן טעמא דבא הכתוב הא לא בא הכתוב לוקין עליו דהתראת ספק שמה התראה וריש לקיש דייק טעמא דבא הכתוב הא לא בא הכתוב לוקין אלא לאו שאין בו מעשה לוקין עליו ואי אליבא דרבי יהודה

דגנבין ארמאי ומגנחין יתהון מהו יאלח מהו הערמה אתעביד בהו אערימו עלייהו ויודבנון אמר רב פפא בני מערבא סברי לה כ"ב חידקא דאמר בני נח מצווין על הסירוס וקא עברי משום יולפני עור לא תחן מבישול סבר רבא למימר ימכרו לשיחטה א"ל אביו דיון שקנסת עליהם מכירה פשיטא בנו גדול כי אחר דמי בנו קטן מאי רב אחי יאמר ורב אשי שרי מרימר ומור וזוטרא ואמרי לה הגהו תרי חסידי מחלפי אהרדי ובעי רמי בר חמא הושיב לה קוין בפיה מהו הושיב לה חסימה מעלייתא היא אלא יישב לה קוין בפיה מהו הרביץ לה ארי מבחון מהו הרביץ לה חסימה מעלייתא היא אלא הרביץ לה ארי מבחון מהו העמיד בנה מבחון מהו היתה צמאה למים מהו הפרם לה קמבליא על גבי דיישה מהו פשוט מהא חדא דתניא רשאי בעל פרה להרעיב פרתו כדי שתאכל מן הדישה הרבה ורשאי בעל הבית להחזיר פקיע עמיר לפני הרבמה כדי שלא תאכל מן הדישה הרבה שאין התם דקא אכלה איבעית אימא רשאי בעה"ב להתיר פקיע עמיר לפני הרמה מעיקרא כדי שלא תאכל הרבה מן הדישה ר' בעא מיניה רבי יוחנן מרבי סימאי חסמה מבחון מהו שור בדישו אמר רחמנא והא לאו בדישו הוא או דלמא לא תרוש בחסימה אמר רחמנא א"ל מבית אביך אתה למד י"ן ושכר אל תשת אתה ובנדך אתך כבואכם בבואכם הוא דאסור הא מישתא ומיעיל שרי וילהבדיל ביה הקדש ובין החול אמר רחמנא אלא מה התם בשעת ביאה לא תהא שכרות הכא נמי בשעת דיישה לא תהא חסימה תנו רבנן ה"ה חסום את הפרה והמוווז בכלאים פטור ואינו לוקא אלא דש ומנהיג בלבד איחומר חסמה בקול והנהיגה בקול ר' יוחנן אמר חייב לקיש אמר פטור רבי יוחנן חייב עקימת פיו הויא מעשה ריש לקיש אמר פטור קלא לא הוי מעשה איתבייה רבי יוחנן לריש לקיש לא

דשנועות (דף כה). אמר רבי יוחנן אומר היה רבי יהודה משום ר' יוסי הגלילי כל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו חוץ מנשבע ומימר ומקלל חבירו נשם והלא רבי יוחנן גופיה קאמר הכא דעקימת שפתיו היו מעשה א"כ נשבע ומימר ומקלל חבירו נשם אמאי ממשיך אותן לאו שאין בו מעשה וי"ל דלא קאמר רבי יוחנן דעקימת פיו היו מעשה אלא הכא משום דבדיבוריה קעביד מעשה שהולכת והשה בלא אפילה כדאמרין גרס תמורה (דף ג). אהיה דחון מנשבע ומימר ומקלל חבירו אמר ליה רבי יוחנן למנא לא מיתני מימר דבדיבוריה קעביד מעשה ולהכי פריך הכא ר"י לריש לקיש ממימר דחשיב מעשה משום דבדיבוריה קעביד מעשה אכל נשבע על עביד בדיבוריה מעשה כדמוקי לה התם כאלמתי ולא אכלתי וא"ת דכסוף פרק ד' מיתות (וטהדרין דף סה). ושם ד"ה הוילי קאמר ר' יוחנן דעקימת שפתיו דמגדף לא היו מעשה משום דישנו בלז ופריך והתניא ילאו עדים זוממים שאין בהן מעשה ומשני אלא שאני מגדף הוילי ישנו בקול ופריך וקול לר' יוחנן לאו מעשה הוא והא חסמה בקול לרבי יוחנן חייב ומשני שאני עדים זוממים דישנו בראייה והשתא היכי פריך מחסמה בקול אמגדף דלא עביד מעשה הוילי ישנו בקול לר' יוחנן וקול לר' יוחנן עדים זוממים בראייה אכל מגדף היו טעמא דלא חשיב מעשה הוילי ישנו בקול דלא עביד בדיבוריה מעשה ואין לרין מו לטעמא שכן ישנו בלז והיינו טעמא נמי דמסית ומדיה ומקלא אביו דממעטו להו בת"כ מועשה דהתם אינו לא בלז ולא בראייה אלא על כרחן משום דישנו בקול ואע"ג דכפ"ק דכריתות (דף ד). לא קאמר טעם דמגדף דישנו בקול אלא קאמר מגדף ישנו עדים זוממים ישנו בראייה אסוגיא דכסהדרין סמוך ובקונטרס גרים שאני עדים זוממים הוילי ישנו בקול וישנו בקול דהוילי ישנו בקול היה ליה למיהדר לטעמא קמא ולמימר שאני מגדף הוילי ישנו בלז ואין נראה דלמסקנא נמי לא פטר טעמא דהוילי ישנו בקול לענין מגדף ומסית ומדיה כדפרישין בדיבוריהו לא מחשבדי מעשה: ריש לקיש אמר פטור עקיפת שפתיו לא היו בעשה. ואם חלמך והא גריש אלו הן הלוקין (מכות דף יג). אמרין הא דבעינן לאו שיש בו מעשה מלאו חסמה משום דמסין ליה ארבעים יטע לא יוסף וחסמה יש בה מעשה והשתא לריש לקיש דחסמה בקול לית בה מעשה יומא דלקי וילף כטולהו דלקי אלאו שאין בו מעשה ואמאי פטור הכא בחסימה גופה כי אין בה מעשה ויש לומר דסבר ריש לקיש דעיקר קרא לא איירי אלא כהתם חסימה דאית בה מעשה אי נמי נפקא (א) לריש לקיש כאידך שניא דמכות (סס) דריש מלעשות דאין לוקין אלא בלאו שיש בו מעשה ואם חלמך דכאלו הן הלוקין (סס טו). פליג רבי יוחנן וריש לקיש בשנוטה שאוכל ככר זו הייס ועבר הייס ולא אכלה דר' יוחנן פטור ליה משום לאו שאין בו מעשה ור"ל פטר ליה משום התרחת ספק אכל לאו שאין בו מעשה לוקין עליו וליכא למימר דאליבא דר' יהודה קאמר וליה לא סבירא ליה כדמשמע בנה פטר דלגייה אמילתא דר' יהודה דלמך גאין לו תומרידו ממנו דבר בקר בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו דדיק ר' יוחנן טעמא דבא הכתוב הא לא בא הכתוב לוקין עליו דהתראת ספק שמה התראה וריש לקיש דייק טעמא דבא הכתוב הא לא בא הכתוב לוקין אלא לאו שאין בו מעשה לוקין עליו ואי אליבא דרבי יהודה

נש א ב ג מ"י פטין
מכלי חסרות כיהא
כלה יג סגן לאין קב
טושיע ארי"ט פ"ה ספיק
ד:
ה ה ו ז ח טי פ"ג
המלכות שפירות הלכה
ג סגן לאין קפד טור
שיע ח"מ פ"ה שלח ספיק
ו:
פא טי מ"ה שם הלכה ו
טושיע שם ספיק ט:
סב כ מ"ה שם הלכה ג
טושיע שם ספיק ג:
סג ל מ"ה שם טושיע שם
ספיק ד:
סד מ מ"ה פ"ט המלכות
כלאים הלכה ו סגן
לאין קפד טושיע ט"ר ט"ר
ולו ספיק א:
סה נ מ"ה שם ופ"ג
המלכות שפירות
הלכה ג וע"י מ"מ סגן
סס יט"ר קפד טור שיע
שם וטושיע ח"מ פ"ה שלח
ספיק ג:

תורה אור השלם

1 לא תקלל חרש ולפני
עור לא תתן מבטל
וראת פאלהף אני יי.
ויקרא י"ז
2 וזו ויכר אל תשת
אתה ובנך אתך בבאכם
אל אהל מועד ולא
תמתי ויקרא י"ח
לדריבכם: ויקרא י"ט
3 ויקבדיל בין הקדש
ובין דחל ובין הקטא ובין
דקטורא: ויקרא י"י